

Ulazimo li u novu globalnu recesiju i šta to znači za RS

Analizu uradio centar za istraživanja i studije

GEA
CENTAR ZA ISTRAŽIVANJA I STUDIJE

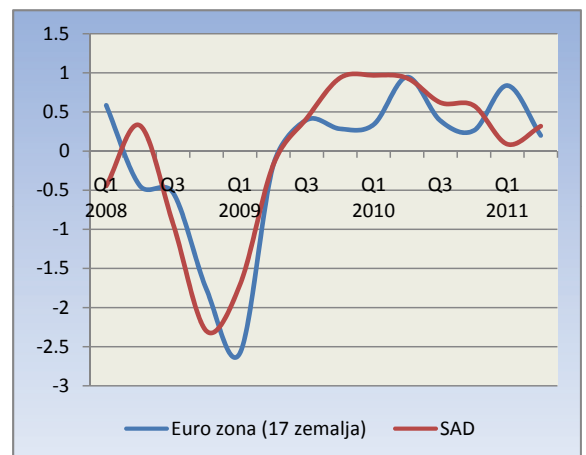
Serija nepovoljnih događaja u SAD i EU u avgustu povećala je strahove od ulaska razvijenog svijeta u novi recesioni period. Snižavanje kreditnog rejtinga SAD neki su nazvali trenutkom kada je Kina preuzela ulogu prve svjetske ekonomske sile. Zastoj u rastu evrozone u drugom kvartalu je zakomplikovao pitanje trenutne dužničke krize u pet zemalja EU. Procjene o blizini pada u novu recesiju se razlikuju, ali se svi slažu da su potrebni novi aranžmani fiskalne konsolidacije na nivou EU. Prošla kriza je pokazala visok stepen zavisnosti RS od ekonomskih kretanja u okruženju. Treba imati u vidu i da se RS ovog puta nalazi u mnogo lošijoj poziciji nego pred prethodnu recesiju, što povećava opasnost od drastičnijih gubitaka domaćeg ekonomskog potencijala

Nakon tehničkog izlaska iz recesije SAD i EU krajem 2009. godine i povratka pozitivnih stopa ekonomskog rasta, ovo ljeto su obilježili događaji koji su povećali rizik od ponovnog ulaska u globalnu recesiju. Između ostalog, posljednji podaci o usporavanju rasta evrozone na 0,2% u drugom kvartalu, koje je prvenstveno uzrokovano zastojem rasta Njemačke i Francuske, povećali su zabrinutost investitora da može doći do povratka krize i novih potresa na svjetskom tržištu. Opasnost od dvostruke recesije (u obliku slova W) je u prethodnom pe-

riodu naglašavana i od jednog broja svjetski priznatih ekonomista, imajući u vidu da recesioni rizici nikada nisu bili u potpunosti otklonjeni. Ono što upada u oči jeste snažna međusobna povezanost ekonomskih događaja na relaciji SAD - EU, što najbolje pokazuju reakcije berzanskih indeksa na oba kontinenta na dešavanja "s druge strane okeana".

U nastavku ovog teksta biće dat pregled nekoliko događaja koji su obilježili razvoj situacije u svjetskoj ekonomiji u avgustu, razmotreni izgledi za razvoj događaja, kao i moguće implikacije za ekonomiju RS.

Kvartalni rast BDP-a (rast u odnosu na prethodni kvartal, sezonski prilagođeno)

Izvor: OECD, drugi izvori

Posljednji voz

Predsjednik SAD Barak Obama je 2. avgusta ove godine, samo deset sati prije isteka zakonskog roka za povećanje limita za visinu javnog duga, potpisao teško usaglašeni novi zakon o javnom dugu, kojim se taj limit povećava za dodatnih 2,4 trilion USD (sa tadašnjih 14,3 trilion USD). Ovaj zakon, pod pritiskom Republikanske stranke, predviđa i smanjenje javne potrošnje od najmanje 2,1 trilion USD kroz narednih deset godina. Da zakon nije donesen i potpisan u predviđenom roku, SAD bi bile prvi put u svojoj istoriji suočene sa problemom nemogućnosti isplate vlastitih finansijskih obaveza.

Zabrinjavajuće "vruć" avgust globalne ekonomije

Politička kriza u SAD, koja se razvila usljed pregovora u vezi s povećanjem dozvoljenog limita za visinu javnog duga, objelodanila je do tada ne toliko poznate slabosti američkog fiskalnog sistema.

Nemogućnost postizanja dogovora između demokrata i republikanaca o ovom pitanju do neposredno prije isteka zakonskog roka, uniželo je veliku nervozu i uzrokovalo volatilnost indeksa na svjetskim berzama. Poznato je da američke obveznice predstavljaju najzasupljeniji instrument za "čuvanje vrijednosti" (štednju) za najveće

svjetske investitore i finansijske institucije, uključujući i većinu centralnih banaka. Nemogućnost naplate kamata na ove hartije od vrijednosti i posljedični pad njihove tržišne vrijednosti, direktno bi se odrazili na vrijednost imovine ovih institucija, te bi dodatno pogoršali njihov pogled na buduća globalna ekonomska dešavanja. Imajući u vidu dužničku krizu u Grčkoj, koja je prethodila ovim događajima (i koja još traje), može se reći da je svjetsko tržište u ovom kriznom periodu postalo osjetljivije na fiskalne probleme u zemljama u kojima ne postoje politički uslovi za sređivanje ovog pitanja.